

Brussel, 5.12.2012
COM(2012) 728 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Een kwaliteitskader voor stages

**Tweede fase van de raadpleging van de sociale partners op Europees niveau
overeenkomstig artikel 154 VWEU**

{SWD(2012) 407 final}

{SWD(2012) 408 final}

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Een kwaliteitskader voor stages

**Tweede fase van de raadpleging van de sociale partners op Europees niveau
overeenkomstig artikel 154 VWEU**

1. INLEIDING

Het doel van deze mededeling is het advies van de sociale partners op EU-niveau in te winnen, overeenkomstig artikel 154, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), over de inhoud van een voorstel van de Commissie voor een Europees kwaliteitshandvest voor stages, en hen te vragen of zij onderhandelingen willen aangaan als bedoeld in artikel 154, lid 4, VWEU.

In de mededeling "*Naar een banenrijk herstel*"¹ van 18 april 2012 (werkgelegenheidspakket) kondigde de Commissie aan dat zij vóór eind 2012 een voorstel voor een aanbeveling van de Raad over een kwaliteitskader voor stages zou indienen. Tegelijkertijd werd een openbare raadpleging gestart² om het advies van de verschillende belanghebbende partijen in te winnen over de behoefte aan een dergelijk initiatief en over de reikwijdte, de vorm en de mogelijke inhoud ervan. De openbare raadpleging leverde meer dan 250 reacties op, waarvan 29 afkomstig van nationale en regionale regeringen (ministeries en agentschappen), 8 van vakbonden, 40 van werkgeversorganisaties en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, 14 van (overkoepelende) jongerenorganisaties, 33 van onderwijsinstellingen, 11 van andere organisaties en 117 van particulieren. Er was brede overeenstemming over de belangrijke rol van stages in een soepele overgang van school naar werk en over de behoefte aan hoogwaardige stages. Vakbonden, ngo's, de meeste onderwijsinstellingen, particulieren en verschillende nationale regeringen toonden zich voorstander van een kwaliteitskader voor stages.

In hun reacties op de openbare raadpleging hebben de Europese sociale partners erom verzocht formeel te worden geraadpleegd over de mogelijke richting van een optreden volgens de in de artikelen 154 en 155 VWEU bedoelde procedure. Volgens deze artikelen moet de Commissie de sociale partners raadplegen alvorens voorstellen op het gebied van de sociale politiek in te dienen.

De Commissie heeft aan het verzoek van de sociale partners voldaan en benadrukte daarbij dat zij een cruciale rol kunnen spelen bij de ontwikkeling en uitvoering van een kwaliteitskader voor stages. Op 11 september 2012 werden de Europese sociale partners in de

¹ COM(2012) 173 final.

² SWD(2012) 99 final.

eerste fase van de raadpleging uitgenodigd hun mening te geven over de mogelijke richting van een EU-optreden. Nu de reacties daarop binnen zijn, start de Commissie de tweede fase van de raadpleging over de inhoud van het voorstel³.

Deze mededeling bundelt de belangrijkste resultaten van de eerste fase van de raadpleging en recente gegevens over de kwaliteitsproblemen in verband met stages. Verder worden verschillende mogelijkheden voor optreden op EU-niveau toegelicht. Om de sociale partners te helpen hun reacties op deze raadpleging op te stellen, gaat deze mededeling vergezeld van een analytisch document met achtergrondinformatie en analyses (bv. een definitie van soorten stages en de bijbehorende voordelen en kosten, de rapportering van de standpunten van de belanghebbenden, de probleemomschrijving en de beleidsdoelstellingen)⁴.

Onder stages wordt verstaan een beperkte periode waarin studenten of jongeren die onlangs een opleiding hebben afgerond, in een bedrijf, een overheidsinstelling of instelling zonder winstoogmerk werken om nuttige en praktische werkervaring op te doen voordat zij de arbeidsmarkt op gaan. Er zijn vijf – gedeeltelijk overlappende – soorten stages: stages tijdens de opleiding; stages die deel uitmaken van een verplichte beroepsopleiding (zoals rechten, geneeskunde, onderwijs, architectuur, boekhouding enz.); stages die deel uitmaken van een actief arbeidsmarktbeleid; stages op de vrije markt; grensoverschrijdende stages.

Wat de reikwijdte van het initiatief betreft, mag dit door de sociale partners worden bepaald, maar dit zou onder andere stages op de vrije markt kunnen omvatten, aangezien dit het meest problematische segment is. Maar er zijn ook andere mogelijkheden: de reikwijdte van de maatregelen kan worden uitgebreid of beperkt tot alleen grensoverschrijdende stages of stages met een bepaalde minimumduur. Een ander punt is of de specifieke kenmerken van sectoren reden zijn om de maatregelen voor bepaalde bedrijfstakken aan te passen of te beperken.

2. EERSTE FASE VAN DE RAADPLEGING VAN DE SOCIALE PARTNERS

De sociale partners in de EU zijn het erover eens dat stages belangrijk zijn voor een soepele overgang van onderwijs naar werk, met name in de context van de crisis. In 2010 hadden de sectoroverschrijdende sociale partners afgesproken om *meer en betere leer- en stageovereenkomsten te stimuleren* als kernactiviteit in hun kaderovereenkomst over inclusieve arbeidsmarkten. Alle respondenten zijn het erover eens dat de sociale partners een belangrijke rol spelen in de ondersteuning van het stageaanbod en dringen er bij de Commissie op aan financiële steun te verlenen om het aantal stages te vergroten, onder andere via grootschalige programma's op EU-niveau. De eerste fase van de raadpleging heeft echter uiteenlopende standpunten opgeleverd over de noodzaak van een EU-initiatief, de reikwijdte

³ De mogelijke uitkomsten van deze procedure zijn als volgt: de sociale partners kunnen onderhandelingen aangaan en zo een autonome overeenkomst bereiken of kunnen de Commissie vragen een wetgevingsvoorstel op basis van hun overeenkomst op te stellen. Als de sociale partners het niet eens worden of besluiten om niet te onderhandelen, moet de Commissie de situatie beoordelen en beslissen of zij een eigen voorstel zal indienen.

⁴ SWD(2012) 407 van 5.12.2012.

ervan, de vorm die een dergelijk initiatief zou moeten krijgen en de belangrijkste kwaliteitselementen die deel kunnen uitmaken van het initiatief.

De **vakbonden** vinden EU-optreden op het gebied van stages "*absoluut noodzakelijk*". Het EVV⁵ is zeer bezorgd over het grote aantal jongeren die soms jarenlang in stageposities blijven hangen. Maar al te vaak hebben deze jongeren geen duidelijke status, noch recht op sociale zekerheid, en verdienen zij veel minder dan het minimumloon. Met andere woorden, zij verlenen een dienst die gelijkwaardig is aan die van een werknemer maar krijgen daarvoor geen vergelijkbaar voordeel. Daarom benadrukt het EVV dat, om deze kwesties aan te pakken, een hoogwaardig kader moet worden vastgesteld in wetgeving of in een collectieve overeenkomst. Het EVV is het eens met de analyse/definitie van de Commissie van de kwaliteitselementen in het raadgelegingsdocument (stageovereenkomst, duidelijke doelstellingen en inhoud, beperkte duur, passende sociale zekerheid/beloning enz.) en benadrukt dat de sociale partners actief bij elke fase en op elk niveau van dit proces moeten worden betrokken. Het EVV wijst ook op de noodzaak dat er toezicht komt op een toekomstig kwaliteitskader.

De **werkgeversorganisaties** nemen een sceptischer houding aan en onderstrepen de noodzaak om een duidelijk onderscheid te maken tussen stages en leerplaatsen. BusinessEurope vraagt zich af of een EU-initiatief wel noodzakelijk is. Werkgeversorganisaties erkennen dat de kwaliteit bij bepaalde stages een probleem kan zijn, maar zijn van mening dat dergelijke problemen op nationaal of regionaal niveau moeten worden aangepakt. Zij voeren aan dat de EU niet voldoende bevoegdheid heeft, met name op het gebied van beloning.

BusinessEurope is van mening dat beloning en sociale zekerheid mogelijk niet onder EU-bevoegdheid vallen, en in ieder geval zouden kleine ondernemingen moeite hebben dergelijke maatregelen toe te passen. Hoewel wordt erkend dat stages aanzienlijke voordelen voor het mkb hebben (met name de mogelijkheid om potentiële toekomstige werknemers te screenen, hooggekwalificeerde werknemers aan te werven en te behouden en het bedrijfsimago tegen relatief lage kosten te verbeteren), wijst UEAPME⁶ erop dat kleine bedrijven met specifieke problemen te maken krijgen bij het aanbieden van stageplaatsen doordat dit hun relatief meer kost. Het CEEP⁷ is voorstander van een kwaliteitskader op EU-niveau in de vorm van een reeks overkoepelende beginselen.

BusinessEurope en UEAMPE geven aan dat het kader zo flexibel moet zijn dat het kan worden afgestemd op de verschillende nationale systemen en werkwijzen. Er bestaat bezorgdheid dat stageregelingen overbelast zouden kunnen raken door een overmaat aan juridische of administratieve procedures, hetgeen bedrijven ervan kan weerhouden stagiairs aan te nemen, waardoor jongeren de kans op waardevolle werkervaring wordt ontnomen.

⁵ Europees Verbond van Vakverenigingen.

⁶ Europese Unie van ambachten en van het midden- en kleinbedrijf.

⁷ Europees Centrum van gemeenschapsbedrijven en ondernemingen van algemeen economisch belang.

Er is brede consensus dat de meeste problemen betrekking hebben op stages op de vrije markt en verschillende organisaties (waaronder veel, maar niet alle werkgeversorganisaties) stellen voor het kader te beperken tot stages op de vrije markt.

Op de bijeenkomst van het Comité voor de sociale dialoog van 23 oktober 2012 hebben *BusinessEurope*, het *CEEP* en *UEAPME* verklaard dat werkgevers in de EU bereid zijn besprekingen te beginnen over stages als onderdeel van de autonome onderhandelingen van de Europese sociale partners over een actiekader over jeugdwerkgelegenheid. Het *EVV* gaf aan dat het vastbesloten is deel te nemen aan de onderhandelingen van de Europese sociale partners over het actiekader en zich verheugt over het initiatief van de Commissie om een kwaliteitskader voor stages te ontwikkelen. Het vindt de besprekingen in het actiekader in dit stadium echter niet de geschikte plaats voor onderhandelingen over stages overeenkomstig artikel 154 VWEU. Beide zijden benadrukten dat de standpunten die zij in de eerste fase van de raadpleging te kennen hebben gegeven, niet vooruitlopen op hun standpunten in een eventuele tweede raadpleging.

3. PROBLEMEN IN VERBAND MET STAGES

Hoewel stages niet alleen voor stagiairs, maar ook voor werkgevers en voor de samenleving als geheel een aantal voordelen hebben, hebben alle EU-instellingen hun bezorgdheid geuit over de doeltreffendheid, de beschikbaarheid en de kwaliteit van stages. In 2010 heeft het Europees Parlement een resolutie aangenomen waarin wordt verzocht om betere en gegarandeerde stageplaatsen en om een Europees kwaliteitshandvest voor stages, dat voorziet in minimumnormen voor stages om hun educatieve waarde te verzekeren en exploitatie te voorkomen⁸. In april 2012 heeft de Europese Commissie in het werkgelegenheidspakket⁹ aangekondigd dat zij vóór eind 2012 een voorstel voor een kwaliteitskader voor stages zou indienen. In juni 2012 concludeerde de Europese Raad dat *"de jeugdwerkloosheid dringend [dient] te worden aangepakt, in het bijzonder via de initiatieven van de Commissie inzake jongerengaranties en het kwaliteitskader voor stages"*¹⁰.

De politieke aandacht op hoog niveau heeft te maken met het feit dat een aanzienlijk deel van de stages problemen vertoont, zoals onvoldoende leerinhoud, geen of een lage vergoeding en ontoereikende voorwaarden ten aanzien van andere regelingen dan beloning/vergoeding (zoals slechte arbeidsomstandigheden). Er zijn ook problemen in verband met het lage niveau van mobiliteit binnen de EU voor stagiairs¹¹.

In alle lidstaten is de werkloosheid onder jongeren veel hoger dan onder de rest van de bevolking in de werkende leeftijd — gemiddeld tweemaal zo hoog. Dit is het gevolg van een

⁸ EP 2009/2221 (INI) van 14.6.2010.

⁹ COM(2012) 173 van 18.4.2012.

¹⁰ EUCO 76/12, 28-29 juni 2012.

¹¹ Europese Commissie (2012): Study on a comprehensive overview on traineeship arrangements in Member States (hierna "het stageonderzoek").

aantal factoren, met name het gebrek aan werkervaring van nieuwkomers op de arbeidsmarkt. Dit onderstreept het belang van stages voor een soepele overgang van school naar werk en uiteindelijk het terugdringen van de jeugdwerkloosheid. Een doeltreffend kwaliteitskader moet richtsnoeren bieden om werkgevers te helpen meer stageplaatsen te creëren die zowel voordelen voor hun bedrijf hebben als stagiairs een springplank naar de arbeidsmarkt bieden.

Anderzijds kunnen kwalitatief slechte stages die de inzetbaarheid van de stagiair niet verbeteren, die geen minimaal beschermingsniveau bieden en die worden gebruikt als een goedkope vervanging voor bestaande banen, jongeren ervan weerhouden in een stage te investeren en de arbeidsmarkt verstoren. In een aantal lidstaten is het niet verplicht een stageovereenkomst te hebben waarin de rechten en plichten van de partijen zijn vastgelegd, hetgeen betekent dat sommige stagiairs (maar liefst 25 % volgens een enquête van het Europees Jeugdforum uit 2011) geen schriftelijke contractuele banden hebben met hun gastorganisatie.

Wat vergoeding en beloning betreft, vormt een hoogwaardig opleidingsaanbod een kostenpost voor de werkgever. Niettemin is beloning een belangrijk kwaliteitselement. Het ontbreken van een vergoeding bij een groot deel van de stages roept vragen op over de gelijke toegang, omdat jongeren met een minder bevoorrechte achtergrond hierdoor in de praktijk kunnen worden uitgesloten.

Een ander probleem is de toename van opeenvolgende stages, waarbij jongeren soms verschillende stages moeten volgen voordat zij de arbeidsmarkt betreden. Volgens de enquête van het Europees Jeugdforum heeft 37 % van de respondenten drie of meer stages gevolgd. De lage beloning of het ontbreken van een beloning in combinatie met de toename van opeenvolgende stages roept ook de vraag op of werkgevers stages als een vorm van onbetaalde arbeid gebruiken.

Momenteel lopen betrekkelijk weinig jongeren **stage in een ander land**. Uit een Eurobarometer-enquête van 2011 blijkt dat 53 % van de jongeren in Europa openstaat voor of enthousiast is over werken in een andere EU-lidstaat.¹²

De belangrijkste belemmeringen voor het organiseren van grensoverschrijdende mobiliteit hebben te maken met het gebrek aan duidelijke en toegankelijke informatie over de wettelijke en administratieve voorwaarden, en met het probleem om gastorganisaties te vinden waarbij het profiel van de stagiair goed aansluit op de behoeften van de organisatie. Het gebrek aan informatie over de kwaliteit van stages speelt vooral een rol bij **grensoverschrijdende stages**. Het stageonderzoek heeft grote verschillen in de regelgeving inzake de arbeidsmarkt en stages tussen de lidstaten aan het licht gebracht. Het gebrek aan kennis van de plaatselijke

¹² De ervaring die is opgedaan met de Erasmus- en Leonardo da Vinci-programma's laat zien dat veel studenten stage willen lopen in het buitenland, aangezien de vraag van potentiële stagiairs het beschikbare budget ruim overschrijdt.

omstandigheden maakt het voor buitenlandse stagiairs moeilijker hun rechten goed te begrijpen en deze uit te oefenen.

De belangstelling van jongeren voor werken in het buitenland en het lage aandeel van internationale stages duiden erop dat onzekerheden over de arbeidsvoorwaarden in het buitenland mogelijk een belangrijke (negatieve) rol spelen. Als een jongere niet weet wat hij of zij op het vlak van voorwaarden, leren, sociale zekerheid, beloning enz. van een buitenlandse stage kan verwachten, is de wens om daaraan deel te nemen waarschijnlijk beperkt. Dit betekent een gemiste kans voor de stagiair (en latere werknemer) wat de verwerving van nieuwe vaardigheden en ervaringen betreft, en vormt een belemmering voor de mobiliteit binnen de EU.

4. NOODZAAK VAN EU-OPTREDEN INZAKE STAGES

Gezien de situatie van jongeren op de arbeidsmarkt van de EU en de hierboven beschreven problemen moet de kwaliteit van stages dringend worden verbeterd door samen te werken met de sociale partners en richtsnoeren voor de lidstaten te ontwikkelen. Het is nodig de hoge jeugdwerkloosheid te verkleinen en de aansluitproblemen op de Europese arbeidsmarkt door de overgang van onderwijs naar werk te vergemakkelijken en belemmeringen voor mobiliteit weg te nemen. Deze mededeling maakt deel uit van het jeugdwerkgelegenheidspakket, dat initiatieven inzake jeugdgarantie, mobiliteit en leerplaatsen omvat¹³.

In het Europees semester van 2012 hebben 22 lidstaten landenspecifieke aanbevelingen ontvangen die specifiek gericht zijn op verbetering van de positie van jongeren op de arbeidsmarkt¹⁴. Kwalitatief hoogwaardige stages helpen de inzetbaarheid van jongeren te vergroten en vormen een belangrijke springplank in de doorstroming naar reguliere arbeid.

Het EU-optreden zal de lidstaten ondersteunen in de uitvoering van werkgelegenheidsrichtsnoer nr. 8 van Europa 2020, met name door "in samenwerking met de sociale partners regelingen in te voeren om pas afgestudeerden te helpen bij het vinden van een eerste baan of aanvullende onderwijs- of opleidingsmogelijkheden". Bovendien kunnen internationaal aanvaarde kwaliteitsnormen sneller worden vastgesteld als supranationale instellingen een coördinerende en ondersteunende rol spelen. De EU is het best in staat om dit doel te bereiken, omdat er weinig tot geen spontane actie lijkt te worden ondernomen om internationale kwaliteitsnormen te ontwikkelen. Een oplossing op EU-niveau zou ook duidelijke voordelen hebben voor de mobiliteit van stagiairs binnen de EU en zou bijdragen tot een meer geïntegreerde arbeidsmarkt van de EU. De bevordering van de geografische mobiliteit van stagiairs binnen de EU zal de structurele werkloosheid helpen verlagen, aangezien vraag en aanbod op de Europese arbeidsmarkt duidelijk niet op elkaar afgestemd zijn. De ontwikkeling van grensoverschrijdende stages is een belangrijk hulpmiddel om dit te

¹³ COM(2012) 727 van 5.12.2012.

¹⁴ Een gedetailleerd overzicht van specifieke aanbevelingen voor jongeren is te vinden in bijlage II bij werkdocument (2012) 406 van 5.12.2012.

bereiken. Jongeren die overwegen een opleiding in een andere EU-lidstaat te volgen, moeten een duidelijk referentiepunt hebben zodat zij de kwaliteitscriteria kunnen nagaan en kan worden voorkomen dat zij worden ontmoedigd door onzekerheid over administratieve formaliteiten, juridische kwesties of contractuele verplichtingen. Een aanpak op EU-niveau is ook operationeel gezien een eerste voorwaarde voor de uitbreiding van EURES tot leerplaatsen en stages, zoals verlangd door de Europese Raad van juni 2012¹⁵.

5. MOGELIJKHEDEN VOOR EU-OPTREDEN

De Commissie heeft verschillende mogelijkheden voor EU-optreden uitgewerkt, waarover zij de mening van de sociale partners wil vragen, onder andere met betrekking tot de mogelijke start van onderhandelingen tussen de lidstaten. Alle mogelijkheden voor EU-optreden – die eventueel kunnen worden gecombineerd – worden toegelicht in het bijgaande analytische document.

Momenteel lopen de standpunten van de sociale partners in de EU in de eerste fase van de raadpleging uiteen wat de inhoud en de vorm van een dergelijk initiatief betreft.

5.1. Kwaliteitskader voor stages

De Commissie heeft in het werkgelegenheidspakket van april 2012¹⁶ een voorstel voor een kwaliteitskader voor stages aangekondigd. Wat de keuze van de kwaliteitselementen betreft, heeft de Commissie een aantal beginselen vastgesteld die kenmerkend zijn voor hoogwaardige stages, op basis van het stageonderzoek en de reacties op de openbare raadpleging en de eerste fase van de raadpleging. Hoewel deze beginselen algemeen toepasbaar lijken te zijn, kunnen zij worden aangepast aan het type beroep/sector en worden afgestemd op de omvang van de gastorganisatie. Er moet rekening worden gehouden met de lasten die naleving voor het mkb oplevert, omdat het voor kleine en met name micro-ondernemingen moeilijker kan zijn om stagiairs op hetzelfde niveau begeleiding (of andersoortige ondersteuning) te bieden als grotere organisaties. Bovendien mag het niveau van bescherming dat stagiairs genieten, niet groter zijn dan dat van werknemers.

De volgende elementen moeten voor opnemning in de kaderregeling in overweging worden genomen:

- **Stageovereenkomst:** het uitgangspunt voor het kwaliteitskader is de sluiting van een stageovereenkomst. Een hoogwaardige stage moet gebaseerd zijn op een schriftelijke overeenkomst tussen de stagiair en de gastorganisatie (en eventueel de opleidingsorganisatie) die aspecten omvat zoals beroeps- en leerdoelstellingen, duur, dagelijkse/wekelijkse arbeidstijd en, waar van toepassing, sociale zekerheid en beloning/vergoeding.

¹⁵ EUCO 76/12, 28-29 juni 2012.

¹⁶ COM(2012) 173 van 18.4.2012.

- **Duidelijke informatie:** rechten en plichten van de stagiair, de werkgever en, waar van toepassing, de onderwijsinstelling. Actuele informatie over op Europees en nationaal niveau geldende wettelijke en andere bepalingen moet in een vergelijkbaar formaat gemakkelijk beschikbaar zijn voor alle partijen die betrokken zijn bij (het organiseren van) stages. De moeilijkheid om toegang tot betrouwbare en volledige informatie over deze bepalingen in alle lidstaten te verkrijgen, is een van de belangrijkste obstakels voor de organisatie van grensoverschrijdende stages.
- **Doelstellingen en inhoud:** stages moeten de stagiair de gelegenheid bieden vaardigheden op de werkplek op te doen die een aanvulling vormen op zijn of haar theoretische studie. Het hoofddoel van stages is de inzetbaarheid en de loopbaankansen van jongeren te vergroten. Om de inzetbaarheid van de stagiair te vergroten, zijn duidelijk omschreven doelstellingen en hoogwaardige leerinhoud belangrijk.
- **Begeleiding en erkenning:** de educatieve inhoud moet worden verzekerd door aan iedere stagiair een persoonlijke stagebegeleider of mentor in de gastorganisatie toe te wijzen. Een stagebegeleider moet de stagiair begeleiden in de uitvoering van de toegewezen taken, toezien op de voortgang, en de algemene werkprocessen en -technieken uitleggen. De stagebegeleider moet de prestaties van de stagiair aan het einde van de stageperiode beoordelen, eventueel in de vorm van een referentiebrief. Een eindbeoordeling waarin aspecten als duur, educatieve inhoud, verrichte taken, verworven kennis, vaardigheden en competenties, en een prestatiebeoordeling zijn opgenomen, moet een passende erkenning van de stage waarborgen.
- **Duur:** stages op de vrije markt moeten doorgaans niet langer dan een bepaalde periode duren, bijvoorbeeld zes maanden, zodat stages niet ter vervanging van reguliere banen worden gebruikt. Verplichte postdoctorale beroepsopleidingen (bv. voor artsen, juristen, leerkrachten) moeten hiervan worden vrijgesteld omdat deze stages veelal sterk gereguleerd zijn. Een soortgelijke categorie zijn bedrijfsinterne "stageprogramma's" voor aanwerving op hogere managementniveaus die bedoeld zijn om stagiairs klaar te stomen voor een topfunctie in de onderneming.
- **Opeenvolgende stages:** er moet iets worden gedaan om opeenvolgende stages bij dezelfde werkgever tegen te gaan, bijvoorbeeld door de mogelijkheid in te perken om tussen dezelfde partijen binnen een bepaalde termijn (bijvoorbeeld 12 maanden) na het verstrijken van de vorige overeenkomst een nieuwe stageovereenkomst te sluiten.
- **Socialezekerheidsvoorzieningen:** de socialezekerheidsdekking moet worden verduidelijkt tussen de stagiair en de gastorganisatie. Dit heeft onder andere betrekking op ziektekosten- en arbeidsongevallenverzekeringen. Indien de stagiair geen student is¹⁷, moeten de gastorganisatie en de stagiair de verzekeringsverplichtingen nakomen overeenkomstig het arbeidsrecht van het betreffende land. Een andere mogelijkheid is dat de overeenkomst voorziet in verzekeringen die worden betaald door de gastorganisatie dan wel de stagiair.
- **Beloning/onkostenvergoeding:** indien er een wederzijds voordeel voor zowel de gastorganisatie als de stagiair in de vorm van kennisoverdracht en leren is, kan een

¹⁷

In de meeste lidstaten worden studenten door de staat of onderwijsinstelling sociaal verzekerd, m.a.w. zij zijn verzekerd tegen ziektekosten en ongevallen als zij tijdens hun studie stage lopen.

onbetaalde stage gepast zijn. Daarom moet in een leidraad voor beloning/vergoeding worden vastgelegd dat in de schriftelijke stageovereenkomst duidelijk moet worden bepaald of een vergoeding of beloning wordt aangeboden, en zo ja, welke, waarbij moet worden opgemerkt dat beloning/onkostenvergoeding ertoe kan bijdragen dat ook (jonge) mensen in een achterstandspositie toegang krijgen tot hoogwaardige stages en daarmee tot bepaalde beroepen.

- **Partnerschapsaanpak:** om het aantal hoogwaardige stages te verhogen, moeten werkgevers en gastorganisaties meer gaan samenwerken met de openbare diensten voor de arbeidsvoorziening (onder meer via het EURES-netwerk), andere overheden, onderwijs- en opleidingsinstellingen en andere werkgevers om beter gebruik te maken van synergieën, kosten te besparen, optimale werkwijzen uit te wisselen, de aansluiting tussen gastorganisatie en stagiair te verbeteren enz.

Een dergelijk kwaliteitskader kan beperkt zijn tot stages op de vrije markt en kan de vorm van een aanbeveling krijgen (op grond van de artikelen 292 en 153 VWEU), zoals aangekondigd in het werkgelegenheidspakket.

5.2. Kwaliteitskeurmerk voor stages

Een andere optie zou zijn om een kwaliteitskeurmerk te ontwikkelen voor gastorganisaties, onderwijsinstellingen en diensten voor arbeidsvoorziening en/of andere relevante actoren die voldoen aan het kwaliteitskader of een beperkter aantal kwaliteitsbeginselen. Ook kan worden gedacht aan een kwaliteitskeurmerk voor specifieke sectoren.

Er zijn verschillende oplossingen mogelijk. Om de kosten van naleving zo laag mogelijk te houden, kan het kwaliteitskeurmerk worden toegekend aan organisaties die zich inzetten voor de kwaliteitsbeginselen zonder voorafgaande inspectie of screening, met dien verstande dat naar behoren gerechtvaardigde klachten kunnen leiden tot intrekking van het keurmerk. Het keurmerk zou dan kunnen worden beheerd door een kleine extern bureau of een belangenorganisatie. Een kwaliteitskeurmerk zou een niet-regelgevende oplossing zijn voor kwaliteitsaspecten. Het risico van deze aanpak is echter dat slechts enkele organisaties het keurmerk kunnen aanvragen, zeker nu de vraag naar stages groter is dan het aanbod. Bovendien bieden veel van de organisaties die het keurmerk aanvragen, waarschijnlijk nu al hoogwaardige stages en zou dit het probleem dus niet volledig oplossen.

5.3. Oprichting van een informatieve website

Een andere mogelijkheid is het opzetten van een website met overzichtelijke informatie over stages (met regelmatig geactualiseerde informatie over stagevoorwaarden en het rechtskader in elke lidstaat, eventueel in de context van het EURES-portaal). Een goed opgezette, gebruikersvriendelijke website zou het gemakkelijker maken informatie te vinden over nationale wetgeving op het gebied van stages en over de beschikbaarheid van verschillende soorten stages in de lidstaten. Dit zou de zoekkosten voor stagiairs verlagen en kan een betere afstemming tussen stagiair en gastorganisatie mogelijk maken en ook een positief effect hebben op de beschikbaarheid van kandidaten voor grensoverschrijdende stages. Anderzijds

kan dit slechts een beperkt effect hebben op de stagekwaliteit. De website zou een oplossing bieden voor het probleem van het gebrek aan algemene informatie over de normen, maar zou niet systematisch informatie kunnen verstrekken over de kwaliteit van specifieke aangeboden stageposities; dit zou moeten gebeuren door middel van een module waar stagiairs of voormalige stagiairs subjectieve feedback over specifieke stageposities geven.

5.4. Effecten van de diverse opties

Alle mogelijkheden voor EU-optreden zullen effect hebben, zoals aangegeven in het bijgaande analytische document. De Commissie vraagt de sociale partners hun standpunt over de effecten van de voorgestelde opties kenbaar te maken.

6. VOLGENDE STAPPEN

Een kwaliteitskader kan een essentiële rol spelen in de verbetering van de kwaliteit van stages in de EU. Hiermee zouden de gastorganisaties worden gestimuleerd om meer stageplaatsen aan te bieden met een hoogwaardige leerinhoud en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, die daadwerkelijk een springplank vormen naar de arbeidsmarkt.

De Commissie zal rekening houden met de resultaten van deze raadpleging bij haar verdere werkzaamheden om de kwaliteit van stages te verbeteren. Zij kan deze werkzaamheden opschorten als de sociale partners besluiten met elkaar onderhandelingen aan te gaan over zaken met een voldoende brede reikwijdte. Anders zal zij overgaan tot de goedkeuring van een EU-initiatief over een kwaliteitskader voor stages, ondersteund door een effectbeoordeling.

7. VRAGEN AAN DE SOCIALE PARTNERS

De Commissie vraagt daarom de sociale partners hun standpunt over de volgende kwesties en over hun beoordeling van het effect van de voorkeursoptie kenbaar te maken:

1. Bent u van mening dat de in punt 5.1 uiteengezette optie
 - een aanvaardbaar kader kan bieden om de zaken waarover u zich volgens uw antwoorden in de eerste fase van de raadpleging zorgen maakte, aan te pakken?
 - moet worden beperkt tot stages op de vrije markt of betrekking moet hebben op alle soorten stages?
2. Wat is uw mening over de andere opties, die in de punten 5.2 en 5.3 uiteen worden gezet?
3. Zijn de sociale partners in de EU op sectoroverschrijdend of sectoraal niveau bereid onderhandelingen aan te gaan op basis van de in punt 5.1 van deze mededeling beschreven elementen, met als doel een overeenkomst te sluiten over een kwaliteitskader voor stages uit hoofde van artikel 155 VWEU?